

ORAVECZ IMRE

Alkonynapló

ORAVECZ IMRE (1943) Szajla

(Kielégülés) Még mindig, még most is, örege, ezt a naplót vezetve is, ha bármely dologról számolok be, azzal a céllal teszem, hogy egyszer mind kielégülést is szerezsek magamnak. Ez utóbbi ritkán sikerül, és ha mégis, nem tart sokáig. Egyazon percben, órában semmivé válik, elillan, és a következő bejegyzéssel újból meg kell küzdenem érte. Mindegyikkel újra és újra. Néha, mintha csak az számítana, és paradox módon azt akarnám, hogy maradjon, állandósuljon, ami egyenlő volna örök halálával, hiszen akkor nem lehetne, de nem is kellene többé írnom.

(2 hét) Ennyi idő van még hátra 80. születésnapomig. Izgatottan várom. Nem azért, hogy megérem-e. Az alig érdekel. Az foglalkoztat, attól tartok, ha sikerül, olyan érzésem lesz, mintha kiérdemeltém volna, mintha teljesítettem, véghez vittem volna valami nagyot, fontosat. Holott csak annyi történik majd, hogy még nem következett be, hogy elnapolódott, tovább halasztódott, ami időszerű, esedékes, ami elkerülhetetlen.

(A 11-es hívás) Viberen is csetelünk J.-tal, de jobb és praktikusabb az élő beszéd, a telefon. Nap közben többször hívjuk egymást, egyeztetett időpontban és anélkül is. Minden beszélgetés fontos, de nekem a legkedvemrevalóbb, az elalvás előtti, a 11 órai. Ha jó volt a napom, ez megkoronázása, ha nem, reményt ad, hogy a következő az lesz. Nagyon várom. Annak jegyében telik az estém. Hozzá igazítom teendőimet, a tornát, a vacsorát, a mosogatást, a tévénezést, a mosakodást, a fogmosást, az olvasást stb. És úgy végzem, hogy ne csak beleférjenek a hátralévő időbe, hanem miután lefeküdtem, a lelkemnek is maradjon pár perce a felkészülésre. Ez a művelet néha nem sikerül. Zavar például, ha J. valamely váratlanul fellépett, akadályozó körülményre hivatkozva közben viberen kér még 5 vagy 10 percet, vagy én cselekszem ugyanezt. Attól meg kifejezetten ideges leszek, ha az új időpontot esetleg én sem tudom betartani. De aztán elfelejtem, vagy meg nem történtnek tekintem, és örülök, mikor végre az ő hívását jelzi a készülék, vagy én hívom őt. Előfordult már, hogy a későbbiek során öröm vegyült az örömbé, méghozzá rettenetes adag. Olyasmi került szóba, amin úgy összekülönböztünk, hogy szakítottunk. De ez semmit nem von le a 11-es hívás értékéből. Továbbra is szeretem és várom.

(Számítások) J. kiszámította, hogy ha megérem a 80-at, akkor addig 29 220 napot éltem. Hm, ijesztően nagy szám. De legalább ilyen ijesztőek, sőt, kicsiségük folytán ijesztőbbek azok a számok, amelyek 80-on túl várhatók. Ha van még, mondjuk, 2 évem, akkor az 730 nap, de ha csak 4-5 hónapom, akkor 120-150. Utánanéztam két alacsonyabb rendű élőlény adatainak. A földi giliszta pontosan 730 napig, a szitakötő 120-150 napig él. Tehát egy gilisztányi vagy egy szitakötőnyi idő áll majd rendelkezésemre.

(Fűtés 2) Gázzal fűtök. Kombikazánom van, amely meleg vizet is szolgáltat, de működtetéséhez villanyáram is kell. Dúl az orosz-ukrán háború, és a politiku-

sok azt találták ki, úgy vetnek neki véget, hogy energiahiányt idéznek elő Európában. És odáig fajulhat a dolog, hogy egyszer csak nem lesz se gáz, se áram, és ez azt eredményezi, hogy nálam vége a fűtésnek. Van ugyan egy nyílt tűzteres kis kandallóm is, de az a dolgozószobában, és alacsony a hatásfoka. Inkább csak arra való, hogy kora ősszel, késő tavasszal, amikor még és már nem kell fűteni, és itt van J. is, leülünk eléje, és a lángokat bámulva elmélázunk. De ha sok meleget adna, sem lenne mivel tüzelni benne. Nincs tűzifám. Nem készültem, nem lett volna értelme favásárlással készülni erre a helyzetre. Helyesebben régről van valamennyi, de csak annyi, hogy háromszor-négy-szer még látványtüzelhetek vele. Közben legalább nem gondolok arra, hogy mi lesz, ha nem lesz fűtés.

(Interjú) Egy baloldali napilap, amely nevében népfelséget hirdet, interjút akar velem készíteni az alkalmából, hogy ha minden jól megy, két hét múlva betöltöm a 80-at. Elzárkózom előle. Nem mert baloldali, vagy nem jönne jól ilyen reklám, hanem mert nem felejtettem el, hogy ez az orgánum pár éve írást kért tőlem, később pedig interjút, de aztán egyiket sem közölte.

(Interjú 2) Ódzkodom a interjúktól. Jó párat adtam, mióta tudomást vesztől a sajtó, és úgy érzem, mindent elmondtam már, ami érdekelheti a közt. Ezen felül, ha hangfelvétel alapján készül, az a bajom velük, hogy utólag olyasmit is a számba adnak, amit nem mondtam, vagy mondtam ugyan, de a tulajdon szavaimmal, és nem máséival, amelyeket esetleg nem is használok. Ezt elkerülendő, újabban, ha mégis kötélnek állok, írásban kérem a kérdéseket, és írásban válaszolok. Ettől, persze, előadódhat, hogy visszalépek, és nem lesz a beszélgetésből semmi. Például ha rosszak, buták a kérdések, vagy van köztük olyan is, amely egyértelműen turpisságról árulkodik. Most éppen ez az eset forog fenn. Egy internetes újság munkatársa azt is firtatja, milyen viszonyban vagyok az elmúlással. Hogyhogy? Hát nem tudja? Nem. Miért? Azért, mert nemhogy nem olvasta a dolgaimat, hanem beléjük sem olvasott. Ha megtette volna, ha készült volna, akkor tudná, hogy azok, ha nem is kizárólag, de jórészt arról szólnak. Így hát színlelt, hamis az egész kíváncsiskodás.

(Vacsora) Steinbeck *The Chrysanthemums* című elbeszélésében Henry Allen földműves a 30-as években szombaton a *ranchán* autóba ülteti, és egész heti nehéz munka után kárpótlás gyanánt egy salinasi étterembe viszi Elisát, a feleségét vacsorázni. Melyik szajlai parasztember kedvezett azokban az esztendőkből a párjának azzal, hogy egész heti gürölés után szombaton estebéd céljából elszekerezett vele egy péterkei vagy egri vendéglőbe? Semelyik. Se akkor, se máskor. Soha. Micsoda különbség!

(Közöny) A halálban talán az a legmegnyugtatóbb, hogy miután átestünk rajta, mi vagyunk az egyetlen, akit hidegen hagy, nem rendít meg, és önző módon bár, de nem osztozunk a bennünket gyászolóknak fájdalmában sem.

(Böngésző) Ijesztő, hogy eltávolodtam, elszakadtam a nőktől, akiket valaha szerettem, sőt feleségül vettem, és szinte mint idegenekre gondolok rájuk. Itt van például T., akivel együtt, egy egyetemen voltunk diákok. Ma valamiért eszembe jutott, és azt kérdeztem magamtól – ha nagyjából velemkorúról van szó, 70 után már mindig ez az első kérdés –: ugyan él-e még? Évekkel ezelőttről megvan a telefonszáma, e-mail címe. Írhattam volna neki, felhívhattam volna, de úgy éreztem, ehhez már nincsen jogcímem. Kutató, számos könyv szerzője, marad hát a böngésző a világhálón. Bepötyögtem a nevét, és

megtudtam, hogy igen. Ez, persze, nem feltétlenül igaz. Lehet hamis adat is. Attól függ, mikor frissítették.

(CT) Az ultrahang egy gyanús cisztát talált a májamban, és CT-re kaptam időpontot. Félek, szorongok a vizsgálatától, mert ha rákot állapítanak meg, nem sok időm van hátra. Furcsa, mintha nem mindegy lenne, hogy fél év, vagy egy egész, esetleg másfél.

(CT 2) Megvolt a CT, de eredmény, vagyis lelet csak két hét múlva. Tovább szorongok hát. Annál is inkább, mert sűrűn vizelek. Lehet, hogy első renden prosztatatarákom van, és az áttétet adott a májamban. prosztatatanagyobbodás következtében eddig is gyakran kellett, de nem ennyire.

(Keresztelő) Éjjel, 11 tájban, miután telefonban elköszöntünk egymástól, adok J.-nak egy sivatagi növénynevet, és egy végső *Jó éjszakát* kíséretében viberen elküldöm neki. Ő is beleszeretett Anza Borregóba, és nagyon tetszik neki ez a naponta ismétlődő, furcsa keresztelő. Tervem, hogy ha kifogyok a növénynevekből, áttérek a madárnevekre.

(Hold) Ma estfelé előbb láttam meg a Tarnában, mint az égen. A vízen lebegett, három nádszál és egy kicsiny békalencsesziget között. Egy helyen kevés hiányzott a pereméből, és nagyon fehér volt.

(Önhit) Thomas Mann Csehov-tanulmányában nem érti és nehezményezi, amit a nagy orosz hitt önnön képességeiről, tehetségéről. Azt, hogy szerinte túlságosan szerény volt, magával elégedetlen és kételkedő, mialatt remekműveket alkotott. Igenis, állítja, az író, a művész higgyen magában, ha azt akarja, hogy higgyenek benne, hogy jól fogadják. Lehet, hogy ez volna a helyes, kívánatos, és bizonyos ismertség, elismertség esetén némely olvasóra talán van is ilyen kedvező hatása, de a pozitív önértékelés aligha hatja meg a kritikusokat. Vagyis a valóság ezzel szemben az – én legalábbis eddig ezt tapasztaltam –, hogy ha kezdők vagyunk, vagy haladók ugyan, de újszerűvel, merőben szokatlanul rukkolunk elő, amellyel ellenállást, rosszallást váltunk ki, hihetjük magunkat a lenagyobb zseninek, a világot ez ítéletében nem befolyásolja, sőt, esetleg füttyül ránk.

(Zizegés) Miután feljöttem a pincéből kezemben a kis műanyag zacskóval, amelybe lent a krumplilevesfőzéshez szükséges pár szem krumplit és egy fej vöröshagymát tettem, a tornácon folyamatos zizegésre lettem figyelmes. Megálltam, figyeltem, majd hogy nagyobb teret fogjak be a fülemmel, hátráltam pár lépést az udvar irányába. Mintha valami kis rágcsáló, egér vagy patkány papírhulladék, száraz falevél vagy valami más laza szemét közt matazott volna. Furcsának azt találtam, hogy egyenletes volt a hang, és hiába kerültem távolabb, nem veszített az erősségéből. És mintha egyszerre jött volna a műhely oda nyíló ajtaja mögül, a két kukából, a tetőszerkezetből, a sarokban lévő macskaházból, de még az udvar felől is. Már éppen le akartam térdelni, hogy bekukkantsak Okoska lakába, amikor hirtelen rájöttem, hogy tőlem származik, magam okozom. A fej hagyma külső héjai leváltak, és annyira reszket a bal kezem, amelyben a zacskót tartom, hogy az átveszi a reszketést, és továbbítja a héjaknak, amelyek ettől ütemesen zizegnek.

(A vágy változása) Nem láttam Indiát, Alaszkát, a Húsvét-szigeteket stb., és nem is fogom már. De nem hiányoznak. Nem vágyom oda, ahol nem jártam, ami idegen, nem arra, amit kihagytam. Nem érzem, hogy ezzel lemaradok va-

lamiról. Már csak ott szeretnék lenni, ahol voltam, ahol az van, amit ismerek, szeretek.

(Vivódás) Örülök, ha sikerül összehoznom egy jó bejegyzést, olyat, amellyel valami számomra fontosat rögzítettem, és amely a kívülállót, a feltételezett olvasót is érdekelheti. Ez az állapot azonban nem tartós. Pár perc, másodperc, és elillan. Felmerül a kérdés: minek ez, ha így van, minek ez a naplósdí? Nem volna-e jobb nem bejegyezgetni, hagyni az egészet a fenébe, és mást írni helyette? Verset, regényt? Regényt nem. Az nagy munka, erő és több év kell hozzá. És nekem már egyik sincs. Verset esetleg igen. Ám azt is minek? Hogy több legyen? Hogy legyen még egy kötet vagy egy ciklus? De ha eddig restségből vagy a körülmények folytán nem írtam meg, vagy nem azt írtam meg, ami rám méretett, akkor meg minek törném most hiábavalóan magamat? Mit kellene hát tennem? Érzem be a pusztá létfenntartással? Akkor meg mit szegeznék szembe a hanyatlással, a pusztulással, a véggel?